

Reactie van de Nederlandse Vereniging van Gecertificeerde Incasso-ondernemingen (NVI) op het wetsvoorstel wijziging van de Gerechtsdeurwaarderswet.

De Nederlandse Vereniging van gecertificeerde Incasso-ondernemingen (NVI) is de brancheorganisatie van en voor incassobureaus. De leden van de NVI staan voor Maatschappelijk Verantwoorde Incasso. Zij zijn allemaal Incasso Keurmerk-gecertificeerd en worden gecontroleerd door het onafhankelijke Keurmerkinstituut te Zoetermeer. Hierdoor is de kwaliteit van het incassoproces en daarmee het Maatschappelijk Verantwoord Incasseren gewaarborgd.

De NVI vertegenwoordigt de belangen van circa 30 aangesloten gecertificeerde incasso ondernemingen, die samen goed zijn voor een totaal marktaandeel in de minnelijke incasso van circa 60%. Op jaarbasis behandelen zij circa 3,6 miljoen vorderingen met een geldwaarde boven de 6 miljard euro.

Over 2011 werden bij de Rechtbank, sectie Kanton 575.285 dagvaardingsprocedures ingesteld, (bron: <http://www.wodc.nl/onderzoek/cijfers-en-prognoses/monitor-civiel-en-bestuur/>) waarvan 309.147 ! (bron: Rapport PwC enquête periode Q1 t/m Q4 2011) in opdracht van een bij de NVI aangesloten incassobureau. Hieruit volgt de gereede conclusie van een bijzonder groot marktaandeel van de NVI en de conclusie dat de NVI leden in gezamenlijkheid veruit de grootste opdrachtgever van de gerechtsdeurwaarder zijn.

Gezien het feit dat de gerechtsdeurwaarder en het incassobureau beiden opereren op de markt van incasso en gezien de belangen die de NVI heeft op het (juridische en financiële) speelveld van de gerechtsdeurwaarder, wenst ook de NVI haar visie te geven op het wetsvoorstel, waarbij de NVI zich uitsluitend richt op de voorgestelde wetswijziging die gaat over de onafhankelijkheid van de gerechtsdeurwaarder .

Terzake de onafhankelijkheid van de gerechtsdeurwaarder

Naar de mening van de NVI dient de onafhankelijkheid van de gerechtsdeurwaarder niet (alleen) te worden vastgelegd in een Verordening Onafhankelijkheid van de Gerechtsdeurwaarder van de KBvG, maar in de thans te wijzigen Gerechtsdeurwaarderswet. In de Gerechtsdeurwaarderswet vastgelegde regelgeving terzake de onafhankelijkheid doet meer recht aan het staatsrechtelijk belang van de onafhankelijkheid van de gerechtsdeurwaarder, dan deze slechts op te nemen in een Verordening van de Koninklijke Beroepsgroep van Gerechtsdeurwaarders (KBvG).

Het verbaast de NVI echter dat een zo belangrijk onderwerp als de onafhankelijkheid van de gerechtsdeurwaarder, wordt 'weggestopt' in slechts één volzin en als onderdeel van artikel 12, zie hieronder:

Artikel 12

- 1. Indien zich omstandigheden voordoen als bedoeld in artikel 11, onderdeel a, treft de gerechtsdeurwaarder, voor zover dit in zijn vermogen ligt, de nodige maatregelen om te verzekeren dat desverlangd in het verrichten van de ambtshandelingen ter plaatse kan worden voorzien. De gerechtsdeurwaarder kan daartoe Onze Minister verzoeken, een waarnemer te benoemen. Hij kan daartoe een waarnemer aanbevelen.*
- 2. Wanneer de gerechtsdeurwaarder gedurende meer dan dertig dagen verhinderd is zijn ambt te vervullen, stelt hij Onze Minister hiervan in kennis, onder mededeling van de maatregelen, bedoeld in het eerste lid, die hij heeft getroffen.*

Hieraan zou volgens het wetsvoorstel moeten worden toegevoegd artikel 12A:

Artikel 12a

- 1. De gerechtsdeurwaarder oefent zijn ambt in onafhankelijkheid uit. De gerechtsdeurwaarder mag zijn ambt niet uitoefenen in dienstbetrekking of in enig ander verband waardoor zijn onafhankelijkheid wordt of kan worden beïnvloed.*
- 2. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over het bepaalde in het eerste lid.*

Het bepaalde in artikel 12A heeft geen enkele relatie met het bepaalde in artikel 12. Een dermate belangrijk onderwerp als de onafhankelijkheid van de gerechtsdeurwaarder dient te worden geregeld in Hoofdstuk II De Gerechtsdeurwaarder, Paragraaf 1. Ambt en Bevoegdheid, artikel 2 of 3. De NVI stelt voor om deze paragraaf te wijzigen in Paragraaf 1. Ambt, Bevoegdheid en Onafhankelijkheid en in de reeds bestaande artikelen 2 of 3 extra bepalingen op te nemen waarin de eisen voor de onafhankelijkheid van de gerechtsdeurwaarder worden vastgelegd.

Artikel 12a lid 2 bepaalt dat bij algemene maatregel van bestuur nadere regels kunnen worden gesteld over het bepaalde in het eerste lid. Het woord "kunnen" impliceert een vrijblijvendheid: het kan, maar het hoeft dus niet. De NVI vraagt zich af of de AmvB er daadwerkelijk komt en zo ja, wanneer. Voorts is de NVI zeer benieuwd naar de daarin op te nemen bepalingen.

Binnen de beroepsgroep van gerechtsdeurwaarders is al enige jaren discussie over de wijze waarop de onafhankelijkheid van gerechtsdeurwaarders moet worden geregeld. Deze discussie heeft de NVI met belangstelling nauwlettend gevolgd. De NVI onderschrijft volledig de inhoud, zorgen en aanbevelingen van het Manifest van het Genootschap van Onafhankelijke Gerechtsdeurwaarders (zie bijlage).

Verbod op derdenparticipatie, de zogenaamde 0-optie

Het genootschap van onafhankelijke gerechtsdeurwaarders stelt zich op het standpunt dat derdenparticipatie in een deurwaarderskantoor absoluut verboden moet worden, de zogenaamde 0-

optie. Ook de NVI is van mening dat wil de gerechtsdeurwaarder strikt onafhankelijk kunnen acteren, geen enkel (minderheids)aandeel in een gerechtsdeurwaarderskantoor mogelijk is. De wijze waarop derden hun macht c.q. invloed kunnen uitoefenen op de gerechtsdeurwaarder is immers nooit te controleren. De gerechtsdeurwaarder dient, als door de Kroon benoemde publiek ambtenaar, te allen tijde voorkomen dat zelfs de schijn van belangenverstrengeling kan ontstaan. Het ambt van gerechtsdeurwaarder geeft de deurwaarder een staatsrechtelijke status met bijzondere privileges en publiekrechtelijke bevoegdheden, waarbij de integriteit van de gerechtsdeurwaarder voorop dient te staan. Die integriteit van de gerechtsdeurwaarder komt in het geding zodra derden om financiële motieven gaan participeren in een deurwaarderskantoor.

De waarborg voor onafhankelijkheid van de gerechtsdeurwaarder wordt echter zeker niet alleen bereikt door een bij wet omschreven geheel verbod op derdenparticipatie in het kantoor van de gerechtsdeurwaarder. Het is opmerkelijk dat de onafhankelijkheid van gerechtsdeurwaarders in dit tekstvoorstel uitsluitend wordt afgemeten aan het ondernemingsniveau (derdenparticipatie) terwijl de onafhankelijkheid op procesniveau (door bv 'no cure no pay') veel sneller in het geding komt. Het huidige tekstvoorstel schiet om die reden te kort. Er dient ook regelgeving te komen terzake de financiële afhankelijkheid van de gerechtsdeurwaarder van haar opdrachtgevers, veroorzaakt door de aard van de prijsafspraken die deurwaarders op dit moment maken en waarmee oneerlijk wordt geconcurrereerd met incasso ondernemingen op de incassomarkt.

Financiële afhankelijkheid en oneerlijke concurrentie

De onafhankelijkheid van de gerechtsdeurwaarder zal niet worden bereikt indien laatstgenoemde met zijn opdrachtgever dusdanige prijsafspraken kan maken, dat hij financieel afhankelijk wordt van de door hem bereikte (minnelijke)incasso resultaten. Met name de grotere opdrachtgevers gebruiken in de onderhandelingen over de prijsafspraken met de gerechtsdeurwaarder zoveel macht en invloed, dat laatstgenoemde prijsafspraken accepteert die niet kostendekkend zijn, reductie geeft op de bij wet geregelde vergoeding voor exploitkosten en overige ambtshandelingen. Er worden met de deurwaarder no cure no pay afspraken gemaakt en er worden garantierendementen gegeven waarbij het financiële risico volledig bij de deurwaarder komt te liggen. Dit heeft in de afgelopen periode al geleid tot een aantal faillissementen van gerechtsdeurwaarders. In de praktijk wordt de deurwaarder gedwongen tot het voorfinanciëren van miljoenen euro's aan griffierechten en van overige verschotten en vergoedingen van ambtshandelingen, waardoor dergelijke prijsafspraken een groot gevaar vormen voor de continuïteit van de gerechtsdeurwaarder. Het is om deze redenen dat inmiddels ruim 9% van alle gerechtsdeurwaarders onder verscherpt financieel toezicht staat van het Bureau Financiële Toezicht (bron: jaarverslag 2012 van het BFT). Er bestaan bij het BFT ernstige zorgen over de continuïteit van een groot aantal deurwaarderskantoren. Het financiële risico en de zorgen daarover beloopt bij een groot aantal deurwaarderskantoren in vele honderdduizenden en miljoenen euro's!

Door dergelijke afspraken met opdrachtgevers te maken, brengt dit niet alleen een enorm financieel

risico voor de gerechtsdeurwaarder met zich mee. De deurwaarder concurreert ook nog eens op oneerlijke wijze met de incassomarkt. Door zijn wettelijke privileges heeft de gerechtsdeurwaarder een monopolie positie. De gerechtsdeurwaarder is immers de enige persoon/instantie (door de Kroon benoemde openbaar ambtenaar) in het rechtsbestel die belast is met het doen betekenen van exploiten en het uitvoeren van overige ambtshandelingen. Op de bij wet geregelde prijsstelling daarvan geeft hij aan zijn opdrachtgevers korting, waarmee hij zijn functie van openbaar ambtenaar oneigenlijk gebruikt om commercieel gewin (meer opdrachten) te verkrijgen. In de praktijk geeft de deurwaarder korting op zijn minnelijke incassohandelingen, in de wetenschap of veronderstelling dat de vergoeding voor zijn ambtshandelingen (exploiten e.d.) voldoende opleveren. Daarmee concurreert de deurwaarder op oneigenlijke wijze met de markt van incassobureau's die niet de bevoegdheid hebben deze rechtshandelingen uit te voeren. Naast oneerlijke concurrentie heeft dit ook geresulteerd in grote financiële risico's.

De NVI is van mening dat het van publiek en staatsrechtelijk belang is dat thans ook in de gewijzigde Gerechtsdeurwaarderswet wordt opgenomen een algeheel verbod op ondermeer:

- het kopen van vorderingen
- het afgeven van garantierendementen
- het geven van korting op exploiten aan opdrachtgevers
- het werken op no cure no pay basis
- het voorfinancieren van exploiten en verschotten

Voor volledige onafhankelijkheid zou de gerechtsdeurwaarder vanuit zijn door de wet opgedragen taken alleen nog maar ambtshandelingen mogen verrichten. Dit is de enige manier om te waarborgen dat het ambt in alle opzichten zuiver blijft. In alle landen om ons heen gebeurt dat ook. Alleen Nederland is daarin een uitzondering.

Zo ontstaat op de incassomarkt een gelijk speelveld voor deurwaarders en incassobureau's en kan er door de gerechtsdeurwaarder niet langer meer oneerlijk geconcurrereerd worden. Het is toch bijzonder merkwaardig dat de overheid op dit moment geen enkele financiële grip heeft op de commerciële praktijken van de gerechtsdeurwaarder, terwijl deze gerechtsdeurwaarders voor hun commerciële activiteiten wel de staatsrechtelijke voordeur als uithangbord gebruiken. Uit het jaarverslag 2012 van het BFT blijkt dat ruim 9% van de gerechtsdeurwaarders onder verscherpt toezicht staat en dat het BFT ernstige zorgen heeft over het voortbestaan van de aan deze gerechtsdeurwaarders verbonden kantoren. Het ambt van gerechtsdeurwaarder is een publieke staatsrechtelijke taak, waar de burger en bedrijfsleven op moet kunnen vertrouwen. Het kan niet zo zijn dat het ambt van gerechtsdeurwaarders in diskrediet wordt gebracht door oneerlijke concurrentie en door gevaarlijke prijsafspraken waardoor de gerechtsdeurwaarder failliet dreigt te

gaan. Het is zaak dit alles te voorkomen door thans regelgeving hieromtrent vast te leggen in de Gerechtsdeurwaarderswet.

De NVI is bereid desgewenst haar standpunten schriftelijke en mondeling nader toe te lichten.

NVI

Jan Paas,

bestuurslid.